

Til: Helse- og omsorgsdepartementet

Oslo, 09.11.2017

HØRINGSUTTALELSE - endring av forskrift om habilitering og rehabilitering individuell plan og koordinator § 3. Definisjon av habilitering og rehabilitering

HLF er Norges største organisasjon for mennesker med funksjonsnedsettelse med 65 000 medlemmer. 14,5 % av Norges befolkning over 20 år¹ har en hørselshemming som påvirker hverdagen, som sosial isolasjon og frafall fra utdanning og arbeidsliv. En del av disse har behov for omfattende rehabilitering, mens andre trenger tilrettelegging, hjelpemidler og kunnskap i å mestre sin hverdag. Gruppen av hørselshemmede er mangfoldig og stadig flere rammes av hørselsnedsettelse. Anslag viser at det i 2020 vil være om lag en million nordmenn som vil ha en hørselsutfordring.²

HLF takker for muligheten til å komme med innspill på definisjonen av habilitering og rehabilitering. Vi er veldig fornøyde med at departementet ønsker å innarbeide brukerperspektivet som et sentralt prinsipp i rehabilitering- og habiliteringsarbeidet. I tillegg til at brukerperspektivet ivaretas i den nye definisjonen mener vi det er viktig at brukermedvirkningen styrkes i habiliterings-/rehabiliteringsprosessen. Videre er vi positive til utvidelsen i siste setning til å inkludere «best mulig funksjons- og mestringsevne i utdanning og arbeidsliv». Dette understreker at habiliterings- og rehabiliteringsprosesser ikke bare er helsesektorens ansvar, men at også andre sektorer har ansvar innen dette feltet.

HLF er derimot bekymret for at kravet til tverrfaglighet fjernes i den nye definisjonen. I oppfølgingen av personer med hørselsutfordringer så er det viktig med audiologisk tverrfaglighet innen blant annet medisin, teknikk og mestring/rehabilitering. Ved å fjerne kravet til tverrfaglighet fjernes også kravet til hva habilitering-/rehabiliteringstilbudet skal inneholde og dette kan medføre at habiliterings-/rehabiliteringstjenestene planlegges som enkelttjenester i stedet for et tverrfaglig tilbud. Dette kan bidra til å svekke helhetstankegangen i habiliterings-/rehabiliteringsarbeidet.

I den nye definisjonen er kravet til at habiliterings-/rehabiliteringsprosesser skal være tidsavgrenset fjernet. HLF støtter endringen da det ikke er slik at en kan rehabiliteres fra alle diagnoser, men må lære seg å leve med den og hørselsutfordringer er et eksempel på dette.

HLF merker seg at departementet tar inn krav om at prosessene skal være kunnskapsbaserte. Vi mener at alle tjenester som ytes i helsevesenet må være kunnskapsbaserte, men tolker dette dithen til at det skal være krav om faglighet i prosessene og fagspesifikk kompetanse hos tjenesteyterne, noe vi støtter.

HLF merker seg at departementet bruker begrepet pårørende. Vi mener at nærpå personer er et mer dekkende begrep og vi ønsker at dette begrepet ble likestilt med pårørende i lovverket.

Et viktig supplement til det offentlige habiliterings- og rehabiliteringstilbudet innen hørsel er de frivillige hørselshjelperne og likepersonene. Det hadde styrket totaliteten i habiliterings- og rehabiliteringsarbeidet dersom departementet og direktoratet hadde synliggjort viktigheten av å samarbeide med frivilligheten i veiledere og merknader til lovteksten. Det er da viktig at frivillighetens tilbud er og forblir et supplement til det offentlige tilbudet.

¹ Engdahl B, Tambs K, Borchgrevink HM, Hoffman HJ. Screened and unscreened hearing threshold levels for the adult population: Results from the Nord-Trøndelag Hearing Loss Study. Int J Audiol. 2005; 44, 213-230.
http://www.fhi.no/eway/default.aspx?pid=239&trg=Content_6496&Main_6157=6263:0:25,6102&MainContent_6263=6496:0:25,6109&Content_6496=6178:50246:25,6109:0:6562:14:::0:0

² Hearing impairment among adults (HIA). Oslo: Senter for medisinsk metodevurdering, Sintef – a report of a joint project, 2001

Ta kontakt på ness@hlf.no eller mobil 99579667 for ytterligere informasjon. HLF ønsker å være en medspiller med det offentlige for å gjøre hverdagen bedre for hørselshemmede.

Med vennlig hilsen

Anders Hegre
Generalsekretær

Julie Ness
Interessepolitisk rådgiver